

سوء مصرف مواد مخدر و ارتباط روش‌های مصرف مواد با عوامل سنی در معتادان به مواد مخدر

حمید آسایش¹، فریدون جهانگیر²، مصطفی قربانی^{3*}، محمد تقی بادله⁴، عزیز رضا پور⁵،
محمد علی سلیمانی⁶، مرتضی منصوریان⁷، مهدی نوروزی⁸

۱- کارشناس ارشد پرستاری، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی قم. ۲- کارشناس ارشد پرستاری، دانشکده پرستاری ام البینین، دانشگاه علوم پزشکی شیراز. ۳- مربی و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی گلستان، دانشجوی دکترای اپیدمیولوژی، دانشگاه علوم پزشکی تهران. ۴- کارشناس ارشد بیهوشی، کارشناس ارشد آموزش زبان انگلیسی و کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، مربی گروه دروس عمومی، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی گلستان. ۵- دانشجوی دکترای اقتصاد سلامت، مرکز تحقیقات مدیریت بیمارستان، دانشگاه علوم پزشکی تهران. ۶- دانشجوی دکترای پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی تهران. ۷- دکترای آموزش بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی لرستان. ۸- دانشجوی دکترای اپیدمیولوژی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی تهران

چکیده

زمینه و هدف: سوء مصرف مواد مخدر، یک مشکل فراگیر جهانی است که منبع نگرانی بسیاری از جوامع بشری شده است. شیوع این پدیده با سرعت در جهان و کشورمان در حال افزایش است و دگرگونی‌های سریع و وسیع در نوع و الگوی‌های سوء مصرف مواد مخدر، بررسی‌های همه جانبه برای شناخت دقیق این پدیده را ضروری می‌سازد. مطالعه حاضر با هدف بررسی سوء مصرف مواد و ارتباط روش مصرف مواد مخدر با عوامل سنی معتادان به مواد مخدر طراحی و اجرا گردیده است.

روش بررسی: در این مطالعه مقطعی (۱۳۸۷)، تعداد ۱۲۰ نفر از مراجعه کنندگان به کلینیک ترک اعتیاد مرکز آموزشی- درمانی پنجم آذر وابسته به دانشگاه علوم پزشکی گلستان به روش تصادفی منظم انتخاب شدند. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه توام با مصاحبه بود. آنالیز داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون های آنالیز واریانس و تعقیبی LSD صورت پذیرفت. سطح معنی داری برای آزمون ها در این مطالعه ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها: میانگین و انحراف معیار سن نمونه ها ۳۴/۲±۱۰/۹۶ و دامنه سنی شرکت کنندگان ۱۶ تا ۶۶ سال بود. ۱۰۷ نفر (۸۹/۲ درصد) از شرکت کنندگان مرد و ۷۸ نفر (۶۵ درصد) متاهل بودند. شروع سوء مصرف ۸۷ نفر (۷۲/۵ درصد) از افراد با تریاک و معمول ترین ماده مصرفی قبل از اقدام به ترک، تریاک (۶۴/۲ درصد) بود. کسب لذت (۳۸/۳ درصد)، رفع مشکلات روانی (۲۳/۳ درصد) و کنجکاوی (۱۴/۲ درصد) از علل عمده اولین مصرف و ۶۰ نفر (۵۰ درصد) مصرف اولین ماده را در منزل گزارش نمودند. بین سن معتادان و روش سوء استفاده مواد ارتباط معنی داری ($P \leq 0.025$) مشاهده شد.

نتیجه گیری: با توجه به تغییر الگوی های سوء مصرف و ویژگی های معتادان به مواد مخدر، بایستی بررسی های دوره ای برای شناخت این عوامل انجام شود تا برنامه های پیشگیری مبتنی بر شواهد دقیق باشد.

کلید واژه ها: اعتیاد، سوء مصرف مواد، مواد مخدر، روش مصرف مواد

* نویسنده مسئول: مصطفی قربانی، پست الکترونیکی: mqorbani1379@yahoo.com

نشانی: گرگان، ابتدای جاده شصتکلا، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، دانشکده پزشکی. تلفن: ۴۴۲۱۶۵۳ (۰۱۷۱)

وصول مقاله: 90/9/22، پذیرش مقاله: 91/2/10